

PETRE ROMAN, ALEXANDRU PĂUNESCU, *Ostrovul Corbului*, ediție bilingvă (română și germană), în cadrul Programului de cercetare: Cercetări asupra pre- și protoistoriei ținuturilor Dunării de Jos/ Forschungen zur Ur- und Frühgeschichte des unteren Donaugebietes, I. 1, Editura Caro, București, 1996, 214 p.

În cadrul programului *Cercetări asupra pre- și protoistoriei ținuturilor Dunării de Jos*, a apărut la București volumul I. 1, *Ostrovul Corbului*, conținând două contribuții (caiete) distincte: 1. a. *Istoricul cercetării. Săpăturile arheologice și stratigrafia*, de Petre Roman și 1. b. *Locuirea mezolitică de tip Schela Cladovei*, de Alexandru Păunescu.

Rodul unei colaborări inițiate în 1993 între Institutul Român de Tracologie și Comisia pentru Cercetarea Preistoriei Balcanilor de pe lângă Academia de științe din Heidelberg, seria inaugurată cu acest volum se integrează într-un amplu program interdisciplinar, transregional, având ca scop prezentarea rezultatelor cercetărilor asupra pre- și protoistoriei ținuturilor de la Dunărea de Jos, punte de legătură între spațiul egeo-anatolian și Europa centrală. Lucrările care urmează să apară își propun să se constituie într-un instrument de lucru util tuturor celor interesați de istoria teritoriului dintre Carpați și Balcani. Alături de seria I, care prezintă rezultatele cercetărilor arheologice, vor apărea și monografiile din alte domenii, conexe în seriile: II - Lingvistica; III - Antropologia și IV - Etnologia.

Pentru facilitarea circulației informației, publicațiile vor fi bilingve (în cazul de față în limbile română și germană).

Inițiind publicarea rezultatelor cercetărilor arheologice de la Ostrovul Corbului, volumul semnat de Petre Roman și

Alexandru Păunescu este dedicat doamnei prof. dr. Waldtraut Schrickel, membru de onoare al Institutului Român de Tracologie, "în semn de prețuire pentru activitatea științifică și didactică și pentru contribuția însemnată la apariția seriei de monografii a Comisiei pentru Studierea Preistoriei Balcanilor și a celei intitulată *Contribuții la arheologia pre- și protoistorică a spațiului cultural mediteranean*.

Seria căietelor este programată a se succeda până la litera o continuând astfel: 1. c. *Așezarea și mormintele culturii Starčevo-Criș*; 1. d. *Așezarea culturii Sălcuța*; 1. e. *Cimitirul eneolitic*; 1. f. *Așezarea culturii Coșofeni*; 1. g. *Așezarea culturii Glina*; 1. h. *Descoperiri de tip Bubanj III-Vecina*; 1. i. *Așezarea grupului Gornea-Orlești*; 1. j. *Descoperiri ale culturii Verbicioara*; 1. k. *Așezarea culturii Gârla Mare*; 1. l. *Descoperiri hallstattiene*; 1. m. *Descoperiri ale culturii dacice*; 1. n. *Descoperiri din perioada daco-romană*; 1. o. *Descoperiri postromane*.

Cunoscută ca stațiune arheologică încă din 1921, așezarea de la Ostrovul Corbului a fost cercetată sistematic în cadrul săpăturilor de salvare impuse de construcția sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier II, în intervalul 1970-1984, timp în care s-au obținut date științifice de o valoare deosebită și un material documentar excepțional de variat.

Insistând asupra condițiilor fizico-geografice favorabile care au permis succesiunea comunităților umane la Ostrovul Corbului începând din mezolitic și aproape fără întrerupere până în perioada postromană, Petre Roman consideră așezarea în discuție "o arhivă milenară a civilizațiilor danubiene" de o excepțională importanță pentru preistoria României și pentru unele etape (mai ales daco-romană) ale istoriei sale vechi.

După istoricul cercetărilor, Petre Roman prezintă locul de desfășurare a săpăturilor și planul acestora, subliniind condițiile specifice care au influențat munca echipei de specialiști de la Ostrovul Corbului. Este apoi detaliată stratigrafia celor două mari sectoare (A și B) fragmentată de enumerarea situațiilor întâlnite în fiecare secțiune sau grup de secțiuni. Trebuie remarcată situația stratigrafică deosebit de complexă determinată atât de apropierea apelor fluviului (provocatoare de inundații), cât și de deranjamentele datorate fiecărei locuiri în parte.

Caietul I. a. se încheie cu o prezentare sintetică a datelor privitoare la amplasarea și extinderea așezărilor și mormintelor fiecărei locuiri. Înfașurarea detaliată a rezultatelor va forma obiectul unor lucrări cu caracter monografic.

Partea a doua a volumului, caietul I. b., inaugurează seria monografiilor prezentând *Locuirea mezolitică de tip Schela Cladovei*, sub semnătura lui Alexandru Păunescu.

Intr-un scurt istoric al cercetărilor, autorul precizează faptul că așezarea mezolitică de la Ostrovul Corbului a fost cercetată între anii 1972-1976 de către regretatul Florea Mogoșanu, și, de către el însuși între 1977-1980.

Utilizând rezultatele propriilor cercetări, dar și pe cele ale lui Florea Mogoșanu, autorul prezintă, în mod sistematic, stratigrafia așezării, locuința de tip bordei și complexele de locuire, vetrele de foc și materialul arheologic.

Capitolele în care sunt prezentate rezultatele analizelor paleontologice, antropologice și palinologice precum și datele de cronologie absolută contribuie la realizarea unei imagini complete asupra locuirii mezolitice de la Ostrovul Corbului.

Concluziile îi prilejuiesc autorului o trecere în revistă a principalelor caracteristici ale culturii Schela Cladovei cu o privire specială asupra originii și sfârșitului său.

Combătând argumentat ipoteza care susține derivarea culturii Schela Cladovei din tardigravettianul de aspect mediteranean (care dispăruse deja în momentul sosirii în zonă a purtătorilor culturii Schela Cladovei), autorul, subliniind stadiul intermediar în care se află cercetarea în momentul actual, nu susține nici opinia potrivit căreia industria cuarțitică din cultura Schela Cladovei ar trebui pusă pe seama unei supraviețuiri locale a culturilor paleolitice cuarțitice bănățene.

În ceea ce privește sfârșitul acestei culturi, chiar dacă nu se poate preciza cu certitudine momentul în care ea și-a încheiat evoluția în zona Porților de Fier, oricum, nu se poate vorbi de o derivare a neoliticului de tip Starčevo Criș din cultura Schela Cladovei, având în vedere faptul că primii purtători ai culturii neolitice au ajuns în zonă într-un moment în care comunitățile mezolitice părăsiseră deja regiunea în discuție.

Versiunilor românești ale celor două caiete le succed cele în limba germană (traducătorii textului românesc în limba germană sunt Saviana Diamandi pentru lucrarea domnului Petre Roman și Cristian Schuster pentru cea a domnului Alexandru Păunescu). Ambele sunt completate cu o ilustrație deosebit de bogată, excelent realizată grafic, prezentând planuri, profile, fotografiile ale complexelor în timpul cercetărilor și principalele tipuri de artefacte descoperite.

În încheiere, subliniem importanța programului de cercetare în care se integrează lucrarea prezentată.

Importanța prezentării integrale a rezultatelor cercetărilor arheologice din stațiunea de la Ostrovul Corbului este cu atât mai mare cu cât suprafețele cercetate sunt astăzi sub apă.

În ceea ce privește monografia locuirii mezolitice ea aduce noi elemente în cunoașterea culturii Schela Cladovei, cea mai bine documentată cultură mezolitică de pe teritoriul României.

SENICA ȚURCANU